

ВЕТЕРИНАРНА ОСВІТА — система підготовки фахівців у галузі **ветеринарної медицини**. Базується на неповній середній (тільки у ВНЗх 1-2-го рівнів акредитації) та повній середній освіті. Після закінчення ВНЗів 1-2-го рівнів акредитації (вет. технікумів) випускники отримують спеціальність фельдшера вет. медицини, а ВНЗів 3-4-го рівнів акредитації — лікаря та магістра вет. медицини. На території України з давніх-давен існували школи, де учнів навчали майстерності проведення простих операцій на тваринах та відомих на той час методів лікування тварин. Таких спеціалістів називали коновалами, коновими майстрами, рудометами (кровопускачами) тощо. Відомості про навчання вет. майстерності в цехах, колегіумах та Київ. брат. школі (згодом Києво-Могилян. академія) сягають 1615. Зокрема 1773-83 при Львів. університеті діяв мед. колегіум, який готував лікарів із знанням люд. та вет. медицини. 1784 на базі колегіуму створ. каф. ветеринарії, на основі якої 1881 засн. вищу вет. школу (нині Львів. академія вет. медицини). 1805 при Харків. університеті створ. каф. скотолікування, на базі якої 1835 засн. практичну вет. школу (нині Харків. зоовет. академія). Це були перші освітан. вет. заклади в Україні, а зазначені академії нині є гол. профілюючими закладами. В УРСР було відкрито 8 вет. факультетів у складі с.-г. ВНЗів в Одесі (1918), Києві (1920), Дніпропетровську (1924), Білій Церкві (Київ. обл., 1931), Кам'янець-Подільському (Хмельн. обл., 1982), Сумах (1985), Житомирі (1987), Сімферополі (1988), після здобуття Україною незалежності — ще 2 факультети — в Полтаві (1992) та Луганську (1997). В останнє десятиріччя 20 ст. названі заклади та факультети випускали 1500-1675 лікарів вет. медицини, а 30 технікумів цього ж профілю — 1730-2430 фельдшерів вет. медицини. Така середньорічна їх кількість станом на 1993 задовольняла лише на 80 % потреби нар. господарства у фахівцях цієї категорії. Проте остан. часом у зв'язку із реформуванням колгоспів та радгоспів у колективні с.-г. підприємства, а також із різким зменшенням поголів'я продуктив. тварин потреба у фахівцях вет. медицини різко скоротилась. Натомість дещо збільшилась потреба у цих спеціалістах для вет. обслуговування дрібних домашніх та екзотич. тварин.

У рад. часи підготовка фахівців з вет. медицини здійснювалась за єдиними типовими навч. планами та програмами, в яких знач. обсяг годин відводився на вивчення соц.-екон. дисциплін, зокрема маркс.-ленін. філософії, наук. комунізму тощо. Причому їх обсяг від 1950-х рр. щороку збільшувався. У незалежній Україні

відбувся перехід на нові програми, в яких пріоритетне місце зайняли фах. дисципліни, збільшилася кількість спеціалізов. курсів, змінилися й терміни підготовки фахівців, зокрема введено ступеневу підготовку, що передбачає рівні: фельдшера, лікаря, магістра вет. медицини. У зв'язку із особливостями підготовки спеціаліста (лікаря вет. медицини) ця ступенева система не передбачає рівня бакалавра. Термін підготовки лікаря вет. медицини на базі повної заг.-осв. школи продовжений до 5,5 р. Програми підготовки лікарів вет. медицини на базі ВНЗів 1-2-го рівнів акредитації передбачають підготовку протягом 3-х р. — 3-х р. 10 міс. 1993 Законом України «Про ветеринарну медицину» скасовано заочну форму підготовки фахівців вет. медицини. У сучас. навч. планах вилучено окремі соц.-політ. дисципліни, а частину гуманітарних, соц.-екон. та природничо-наук. дисциплін студенти вивчають лише на першому курсі. На старших курсах студенти вивчають групу спец. (параклінічних та клінічних) дисциплін, які віднесено до нормативних навч. дисциплін. Крім того, студентам запропоновано вибіркові дисципліни (за вибором ВНЗу та студента) з метою поглибленої спеціалізації майбут. діяльності випускника. У програми підготовки лікарів вет. медицини введено спеціалізації: тропічна вет. медицина, хвороби дрібних тварин, лабораторна справа, вет.-сан. експертиза, іхтіопатологія, фармацевтика у вет. медицині тощо. Відкрито підготовку фахівців із нової спеціальності «Якість і безпека продуктів АПК», програма підготовки за якою тісно пов'язана із програмою підготовки за спеціальністю «Вет. медицина». Функціонує також післядипломна освіта, яка передбачає підвищення кваліфікації фахівця-практика в Інституті післядиплом. освіти вет. медицини (м. Біла Церква) або на вет. факультеті ВНЗу 4-го рівня акредитації (не рідше одного разу на 5 р.). Передбачене також і післядипломне навч. молодих спеціалістів через ординатуру (інтернатуру) після закінчення ВНЗу з метою поглиблення знань та навичок з певної вироб. спеціалізації (лаб. діагностика, хірургія, хвороби птахів, собак, кішок тощо). Наук.-метод. забезпечення освітан. діяльності забезпечують наук.-метод. центр аграр. освіти Міністерства аграр. політики України, а також Навч.-метод. комісія з напряму «Вет. медицина» Мін-в аграр. політики та освіти і науки України. Гол. наук.-метод. центром є Інститут вет. медицини, якості і безпеки продукції АПК при Нац. аграр. університеті (Київ), який є членом Європ. асоц. навч. закладів вет. медицини.

А. Й. Мазуркевич

Бібліографічний опис:

Ветеринарна освіта / А. Й. Мазуркевич // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-33807>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).